

Innhold

Forord	5
Innledning	19
Rettskilder og rettsanvendelse	21
FØRSTE DEL	
ALMINNELIGE BESTEMMELSER	25
Kapittel I	
Innledning	27
§ 1. Definisjoner.	27
1 Oversikt	27
2 Handelsagent	29
2.1 I næringsvirksomhet	29
2.2 Etter avtale	30
2.3 Selvstendig	30
2.4 Over tid	33
2.5 Salg eller kjøp	35
2.6 Varer	35
2.6.1 Varebegrepet etter avgjørelsen i C-410/19 – Software Incubator	35
2.6.2 Kombinerte avtaler	37
2.6.3 Sammensatte rettsforhold	39
2.7 For hovedmannens regning og i hovedmannens navn	39
2.8 Virke (...) ved å innhente ordrer til hovedmannen eller ved å inngå avtaler i hovedmannens navn	41
2.8.1 Innledning	41
2.8.2 Innhente ordrer innebærer ikke krav til befatning med ordrer – Norep-dommen	41
2.8.3 Det nærmere innholdet i formidlingsbegrepet	44
2.9 Enkelte merknader til agentdirektivet artikkel 1 og 2	45
2.9.1 Agentdirektivet artikkel 2	45
2.9.2 Agentdirektivet artikkel 1 nr. 3	45

3	Analogisk anvendelse av agenturloven	46
3.1	Eneforhandler	46
3.2	Tjenesteagent	47
3.3	Underagent	49
3.4	Agentliknende samarbeidsformer	50
3.5	Analogiens gjennomslagskraft	51
4	Egentlig og uegentlig agent	51
5	Handelsreisende	54
5.1	Ansatt	54
5.2	Oppgave å oppsøke tredjemenn	54
5.3	Som ikke medbringes	55
§ 2.	Fravikelighet.	55
1	Oversikt	55
2	Ufravikelighet	56
3	Fravikelighet	57
3.1	Avtale	57
3.2	Etablert praksis, handelsbruk eller annen sedvane	58
§ 3.	Avtaler om lovvalg.	59
1	Oversikt	59
2	Lovvalgsspørsmålet	60
3	Gjennomslagskraft ved utenlandsk verneting	61

ANNEN DEL

HANDELSAGENTER	63
----------------------	----

Kapittel II

Partenes plikter	65
§ 4. Skriftlig avtale.	65
1 Oversikt	65
2 Rett til å kreve skriftlighet. Bevisbyrde	66
3 Rettsmidler ved en parts nektelse	68
§ 5. Handelsagentens alminnelige plikter.	68
1 Oversikt	69
2 Den generelle lojalitetsplikten	69
2.1 Oppdrag for andre	70
2.1.1 Ikke-konkurrerende produkter	71
2.1.2 Konkurrerende produkter	72
2.2 Bruk av underagenter	73
3 De spesifikke pliktene i annet ledd	73
3.1 Innhente ordrer og eventuelt inngå avtaler	73
3.2 Opplysningsplikten	75
3.3 Rimelige instruksjer	76
4 Ufravikelighet	77

§ 6. Handelsagentens omsorg for hovedmannens varer m.v.	77
1 Oversikt	78
2 Omsorgsforpliktelse for varer med videre	78
3 Omsorgsforpliktelse for penger	80
§ 7. Hovedmannens plikter.	80
1 Oversikt	81
2 Den generelle lojalitetsplikten	82
3 De spesifikke pliktene i annet ledd	83
3.1 Overlatelse av prøver, beskrivelser med videre	83
3.2 Opplysninger	84
3.3 Underrettelse om avslåtte og aksepterte ordrer med videre	85
4 Vesentlig redusert omfang	87
5 Ufravikelighet	87
§ 8. Erstatning.	88
1 Oversikt	88
2 Ansvarsgrunnlaget	89
3 Utmåling	92
3.1 Den positive kontraktsinteressen	92
3.2 Nettotapet – fradrag for sparte utgifter og nye inntekter	95
4 Reklamasjonsfristen	97
4.1 Fristens utgangspunkt	97
4.2 Reklamasjonsfristens lengde	98
4.3 Krav til reklamasjonens form og innhold	99
4.4 Unntak fra reklamasjonsfristen	100
4.5 Tap av reklamasjonsinnsigelsen	101
5 Tapsbegrensningsplikt	102
6 Lemping	103
7 Ufravikelighet	104
Kapittel III	
Provisjon m.v.	105
§ 9. Størrelsen på vederlaget.	105
1 Oversikt	105
2 Vanlig vederlag	106
§ 10. Provisjon i oppdragstiden.	108
1 Oversikt	109
2 Inngått i oppdragstiden	110
3 Agentens medvirkning	110
4 Etterordrer	113
5 Områdeprovisjon	115
5.1 Valget mellom enerettsløsningen og områdeprovisjon	115
5.2 Ikke krav til medvirkning	116
5.3 Avtalen må være inngått mellom hovedmannen og kunde tilhørende det tildelte området eller kundekretsen	117
5.4 Tildelt bestemt område eller bestemt kundekrets	118

5.5	Ikke-eksklusivitet til område eller kundekrets	118
5.6	Kunder tilhørende det geografiske området	120
5.7	Kunder tilhørende den bestemte kundekrets	121
6	Annet ledd	121
7	Bestemmelsen er ikke ufravikelig	123
§ 11.	Provisjon av avtaler etter at oppdraget er avsluttet.	123
1	Oversikt	123
2	Nr. 1 – avtaler der hovedmannen eller agenten har mottatt ordren i oppdragstiden	124
3	Nr. 2 – etterprovisjon	125
3.1	Første vilkår – hovedsakelig	125
3.2	Andre vilkår – rimelig tid	127
4	Bevisbyrde	127
5	Bestemmelsen kan fravikes av partene	128
§ 12.	Inntjening og betaling av provisjon.	128
1	Oversikt	129
2	Inntjening	129
2.1	Første alternativ	130
2.2	Andre alternativ	130
2.3	Tredje alternativ	131
2.4	Fjerde alternativ	131
3	Forfallstidspunktet	132
4	Delvis ufravikelighet	133
§ 13.	Bortfall av retten til provisjon.	133
1	Oversikt	133
2	Bortfall av retten til provisjon	134
2.1	Avtalen må ikke være oppfylt	135
2.2	Årsaken til at avtalen ikke oppfylles	136
3	Delvis bortfall	138
4	Tilbakebetaling	138
5	Ufravikelighet	139
§ 14.	Provisjonsoppgave.	140
1	Oversikt	140
2	Provisjonsoppgaven	141
2.1	Formålet	141
2.2	Fristen	141
2.3	Provisjonsoppgaver etter avtalens opphør	141
2.4	Provisjonsoppgavens innhold	142
2.5	Annet ledd – bortfalt provisjon	142
3	Ufravikelighet	143
§ 15.	Handelsagentens rett til opplysninger.	144
1	Oversikt	144
2	Rett til opplysninger	145
3	Agentens rett ved manglende opplysninger eller mistanke om uriktige opplysninger	146

§ 16. Handelsagentens tilbakeholdsrett.	147
1 Oversikt	148
2 Tilbakeholdsretten	148
3 Stansingsretten	151
4 Bortfall av tilbakeholdsretten	151
5 Ufravikelighet	152
§ 17. Rett til å selge tilbakeholdte varer.	152
1 Oversikt	153
2 Vilkår for salg	153
3 Gjennomføringen	154
4 Inntektene fra salget	155
5 Unntaket i annet ledd	155
 Kapittel IV	
Forholdet til tredjemenn	157
§ 18. Hovedregel om handelsagentens rett til å binde hovedmannen.	157
1 Oversikt	158
2 Agenter har ikke stillingsfullmakt	158
3 Særlig fullmakt	158
4 Brudd på agenturloven § 18	160
§ 19. Hovedmannens reklamasjonsplikt overfor avtaler handelsagenten har inngått.	160
1 Oversikt	161
2 Vilkåret «uten fullmakt»	161
3 Hovedmannens reklamasjonsplikt	161
4 Tredjemanns onde tro	163
5 Forbrukerkjøp	164
6 Reaksjonsmidler mot agenten ved overskridelse av fullmakt	164
§ 20. Hovedmannens reklamasjonsplikt overfor ordrer handelsagenten har innhentet.	165
1 Oversikt	165
2 Første ledd – hovedmannens reklamasjonsplikt	166
3 Provisjon om ordre ikke antas av hovedmannen	166
4 Annet ledd – avtale om bortfall av ordre	167
5 Endring av vilkår etter at ordre er innhentet	167
§ 21. Tredjemanns rett til å tilbakekalle en ordre.	168
1 Oversikt	168
2 Første ledd – tredjemanns rett til å tilbakekalle ordrer	168
3 Re integra-regelen i avtaleloven § 39	169
4 Annet ledd – avvikende avtale mellom agenten og tredjemann	170
5 Tilbakekall av ordrer i forbrukerkjøp omfattet av angrerettloven	170

§ 22. Næringsdrivende tredjemanns reklamasjonsplikt ved avtaleinngåelsen.	171
1 Oversikt	171
2 Hvem bestemmelsen omfatter	172
3 Forholdet til avtaleloven	172
4 Tredjemann må ha «forhandlet» med agenten	172
5 Handelsagenten må ha sendt inn avtale eller ordre til hovedmannen	173
6 Melding uten ugrunnet opphold	173
7 Bevisbyrden går over på tredjemann	174
8 Ond tro hos hovedmannen	174
§ 23. Handelsagentens adgang til å ta imot betaling og inngå endringsavtaler.	174
1 Oversikt	174
2 Kreves særlig fullmakt for å ta imot betaling eller inngå endringsavtaler?	175
3 Annet ledd – hovedmannens kjennskap til at agenten har gått ut over sin rett	175
4 Uten ugrunnet opphold	176
5 Forholdet mellom handelsagenten og hovedmannen	177
6 Tredje ledd – innkjøpsagentur	177
§ 24. Reklamasjon ved mangler eller forsinkelse.	178
1 Oversikt	178
2 Første ledd – tredjemanns reklamasjon overfor handelsagenten	178
3 Handelsagentens forhold til reklamasjoner	180
4 Hovedmannens kjennskap til agentens brudd på første ledd	180
5 Tredje ledd – kjøp fra tredjemann	180
6 Forholdet mellom hovedmannen og handelsagenten	181

Kapittel V

Agenturavtalens opphør m.v.	182
§ 25. Oppsigelse.	183
1 Oversikt	183
2 Hva er å anse som tidsbestemte avtaler?	185
3 Betydning av valgt avtaleform	185
4 Oppsigelsesadgang	186
5 Oppsigelsestiden forlenges for hvert påbegynt avtaleår	187
6 Adgang til å avtale lengre oppsigelsestid	188
7 Adgang til å avtale kortere oppsigelsestid etter at oppsigelse er meddelt	188
8 Beregning av oppsigelsestid	189
9 Formkrav til oppsigelse	189
10 Delvis oppsigelse av agenturavtale	189
11 Partenes plikter i oppsigelsestiden	190
§ 26. Tidsbestemte avtaler.	193
1 Oversikt	193

2	Adgang til oppsigelse av tidsbestemte avtaler	193
3	Videreføring ved utløp av tidsbestemt avtale	194
4	Agenturavtalen må være en videreføring av opprinnelig avtale	195
5	Avviklingsavtaler	196
6	Beregning av oppsigelsestid ved videreføring av tidsbestemt avtale	196
7	Ufravikelighet	197
8	Konsekvenser ved brudd på annet ledd	197
§ 27.	Heving.	198
1	Oversikt	198
2	Må foreligge vesentlig kontraktsbrudd	199
3	Må foreligge brudd på plikter etter avtalen eller loven	199
4	Nærmere om vesentlighetskravet i første ledd	201
5	Heving med mangelfull arbeidsinnsats	202
6	Mislighold fra hovedmannens side	203
7	Rettspraksis vedrørende heving	204
8	Endret begrunnelse for heving	206
9	Kan manglende oppnåelse av salgsmål være hevingsgrunnlag?	207
10	Frist for å melde fra ved heving	208
11	Ufravikelighet	209
12	Risikoen for heving og konsekvenser	209
§ 28.	Avgangsvederlag.	210
1	Oversikt	210
2	Direktivets artikkel 17 – alternative kompensasjonsmåter	212
3	Endring sammenliknet med kommisjonslovens regler	213
4	Opphør av agenturavtale – grunnvilkår for avgangsvederlag	213
5	Første ledd nr. 1 – to grunnvilkår	215
6	Nye kunder	215
7	Delvis endret kategorisering av kunder	219
8	Bestående kundekrets	221
9	Beregningsmåte for omsetningsøkning til bestående kundekrets – nettometoden	222
10	Avgangsvederlag hvor vilkårene i agl. § 28 første ledd ikke er oppfylt	223
11	Hovedmannen må få «vesentlige fordeler» av omsetningsøkning	224
12	Konsernforhold	227
13	Beregningsmåte for avgangsvederlag	227
14	Hvilke nye kunder skal anses tilført av agenten?	230
15	Kundenes «levetid» og forventet kundefrafall	230
16	Fast godtgjørelse	231
17	Neddiskontering	231
18	Tolv månedersperioden i beregningsmodellen	232
19	Justering for prisvekst etc.	233
20	Rimelighetsvurdering	233
20.1	Subjektive forhold	234
20.2	Økonomiske forhold hos hovedmannen	235
20.3	Agenturavtalens varighet	235

20.4	Opphørssituasjonen	236
20.5	Konkurransesklausul	236
20.6	Utbetaling av pensjon eller liknende	236
20.7	Sparte driftskostnader	236
21	Utfall av rimelighetsvurderingen	237
22	Opphør på grunn av handelsagentens død	238
23	«Tak» for avgangsvederlag	238
24	Ufravikelighet	239
§ 29. Bortfall av retten til avgangsvederlag når hovedmannen hever avtalen m.v.		242
1	Oversikt	242
2	Begrunnelse for bestemmelsen	243
3	Bortfall ved heving eller oppsigelse grunnet vesentlig kontraktsbrudd	243
4	Vesentlig mislighold må tilregnes agenten	244
5	Ufravikelighet	245
§ 30. Bortfall av retten til avgangsvederlag når handelsagenten sier opp eller overdrar agenturavtalen.		245
1	Oversikt	246
2	Begrunnelse for bestemmelsen	247
3	Unntak – forhold på hovedmannens side	247
4	Unntak – ikke rimelig at agenten må fortsette	248
5	Overdragelse av agenturavtalen til andre	249
6	Ufravikelighet	250
§ 31. Frist for å kreve avgangsvederlag.		250
1	Oversikt	250
2	Varsellets innhold	251
3	Beregning av ettårsfristen	251
4	Ufravikelighet	252
§ 32. Handelsagentens omsorgsplikt ved opphør av avtalen.		252
1	Oversikt	252
2	Tidspunkt når plikten inntreer	252
3	Omsorgsplikten omfang og varighet	253
4	Vederlag for agentens tiltak	253
5	Brudd på omsorgsplikten	254
6	Fravikelighet	254
§ 33. Handelsagentens plikt til å returnere varer m.v.		254
1	Oversikt	254
2	Tidspunkt for når plikten inntreer	254
3	Kostnader ved tilbakelevering	255
4	Omfang av tilbakeleveringsplikt	255
5	Tilbakeleveringsrett	255
6	Forholdet til tilbakeholdsrett	255
7	Fravikelighet	256

Kapittel VI

Forskjellige bestemmelser	257
§ 34. Konkurransesklausuler.	257
1 Oversikt	257
2 Hva er å anse som konkurranseforbud?	258
3 Når inntreer konkurranseforbud?	259
4 Varighet på konkurranseforbud	259
5 Formkrav	260
6 Rekkevidden av en konkurranseklausul	260
7 Forholdet til avtaleloven § 38	261
8 Avtaleloven § 36	264
9 Forholdet til agenturloven § 28	264
10 Konsekvenser ved brudd på konkurranseklausul	264
11 Hvem er forpliktet av en konkurranseklausul?	265
12 Reaksjonsmidler relatert til konkurranseklausuler	265
§ 35. Visse meldinger.	266
1 Oversikt	266
2 Meldinger som omfattes	267
3 Må være forsvarlig avsendt	267

TREDJE DEL

HANDELSREISENDE	269
------------------------------	-----

Kapittel VII

Handelsreisende	271
§ 36. Eksklusivklausul.	273
1 Oversikt	273
2 Omfang	274
3 Avtalemessige begrensninger	275
4 Arbeidsgivers samtykke	275
5 Tidsrom hvor eksklusivklausulen gjelder	276
§ 37. Provisjon for handelsreisende.	276
1 Oversikt	277
2 Omfatter kun provisjonslønn	277
3 Avlønningsform	277
4 Ufravikelige regler	278
§ 38. Godtgjørelse for utgifter.	279
1 Oversikt	279
2 Omfang av utgifter som kan kreves dekket	279
3 Forskuddsbetaling	280
4 Bestemmelsen er ufravikelig	280
§ 39. Forholdet til tredjemenn.	281
1 Oversikt	281

2	Vilkår	281
§ 40. Oppsigelse.	282
1	Oversikt	282
2	Ansettelsesform	282
3	Beregning av ansettelsestid	283
4	De første seks månedene	283
5	Begrensninger i adgangen til å fravike oppsigelsesfristen på tre måneder	284
6	Beregning av oppsigelsestid	285
7	Plikter i oppsigelsestiden	285
§ 41. Avgangsvederlag.	286
1	Oversikt	286
2	Grunnvilkår for å omfattes av § 41	287
3	Bortfall av rett til avgangsvederlag om vilkår for avskjed foreligger	287
4	Avgangsvederlag om en handelsreisende selv sier opp	288
5	Handelsreisende har påført arbeidsgiver tap	289
6	Rimelighetsvurdering ved reduksjon i avgangsvederlag	290
7	Gjennomføring av reduksjon i avgangsvederlag	290
8	Fjerde ledd – forholdet til avtaleloven § 38	291
9	Frist for å kreve avgangsvederlag	292
10	Beregning av avgangsvederlag for handelsreisende	292
11	Erstatning etter arbeidsmiljølovens regler	293
FJERDE DEL		
AVSLUTTENDE BESTEMMELSER 295		
Kapittel VIII		
Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser, endringer i andre lover 297		
§ 42. Ikrafttredelse. 297		
§ 43. Overgangsbestemmelser. 297		
§ 44. Endringer i kommisjonsloven. 297		

VEDLEGG	299
Rådets direktiv af 18. december 1986 om samordning af medlemsstaternes lovgivning om selvstændige handelsagenter (86/653/EØF)	301
EU-Kommisjonens rapport av 23.7.1996 om anvendelse av direktivet artikkel 17	310
Litteratur	322
Forkortelser	323
Lovregister	324
Dansk og svensk agentlov	329
Agentdirektivet	331
Rettspraksis	332
Stikkordregister	336